

Crna Gora

HIV AIDS

1. decembar 2008.

Crna Gora: HIV AIDS

Epidemiologija – nadzor II generacije

- **Prijavljivanje shodno zakonu**
- **Podaci o broju testiranih**
- **Podaci o savjetovanju i testiranju**
- **Podaci o liječenju**
- **Istraživanja:**
 - Mladi 18-24 godine (ponašanja)
 - Seksualni radnici/e (ponašanja i biološko)
 - IKD (ponašanja i biološko)
 - Mornari (ponašanja i biološko)
 - Turistički radnici/e (ponašanja)
 - Mladi Romi u kampovima (ponašanja)

Crna Gora: HIV AIDS

Epidemiologija – podaci do 2008. godine

- **PRVI OBOLJELI 1989. GODINE**
- **OD POČETKA EPIDEMIJE 86 SLUČAJEVA HIV/AIDS**
- **AIDS 45**
- **UMRLI IH OD AIDS-a 29**
- **PLWHA JE 57:**
 - 41 HIV+
 - 16 AIDS
- **PROCJENA:**
 - u populaciji od 15-49 godina 388 osoba sa HIV-om
 - 95 ŽENA ili 24,4% od svih inficiranih po procjeni
- **NA LIJEČENJU: 24**

Crna Gora: HIV AIDS

Epidemiološki podaci za 2007. i 2008. godinu

- 2007 godina

- 9 slučajeva
- 6 HIV+
- 3 AIDS
- 1 ŽENA
- 3 umrlih od AIDS-a

- 2008 godina do 30.11.2007.

- 6 novih slučajeva
- 5 HIV+ slučaja
- 1 AIDS
- 3 ŽENE
- 2 umrlih od AIDS-a

Crna Gora: HIV AIDS

Epidemiologija – podaci za 2008. godinu

➤ NAJČEŠĆI PUT PRENOSA:

- seksualni 82%
- heteroseksualni - 51 %
- bi-homoseksualni 31%

➤ NAJVIŠE POGOĐENE GRUPE:

- MSM – 31%
- mornari - 13 % + partner = 19%
- turističko-ugostiteljski radnici - 14 %

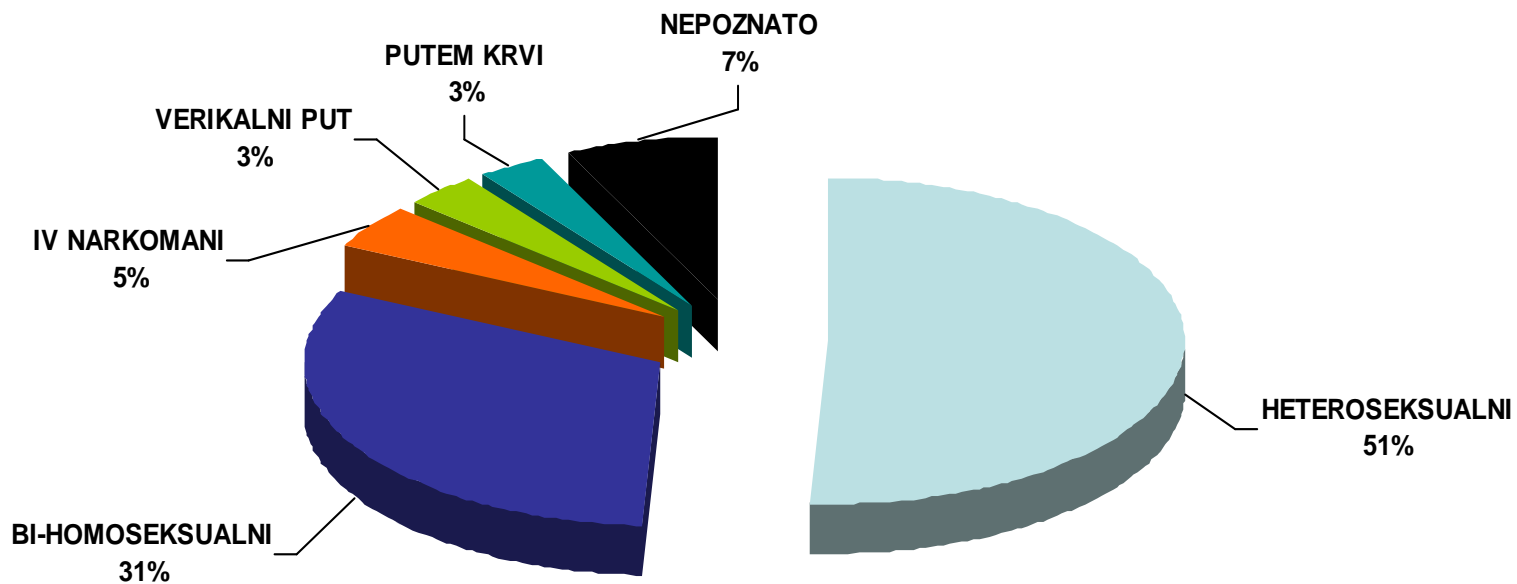
➤ U ODNOSU NA POL:

- muškarci : žene = 4,7 : 1

Crna Gora: HIV AIDS

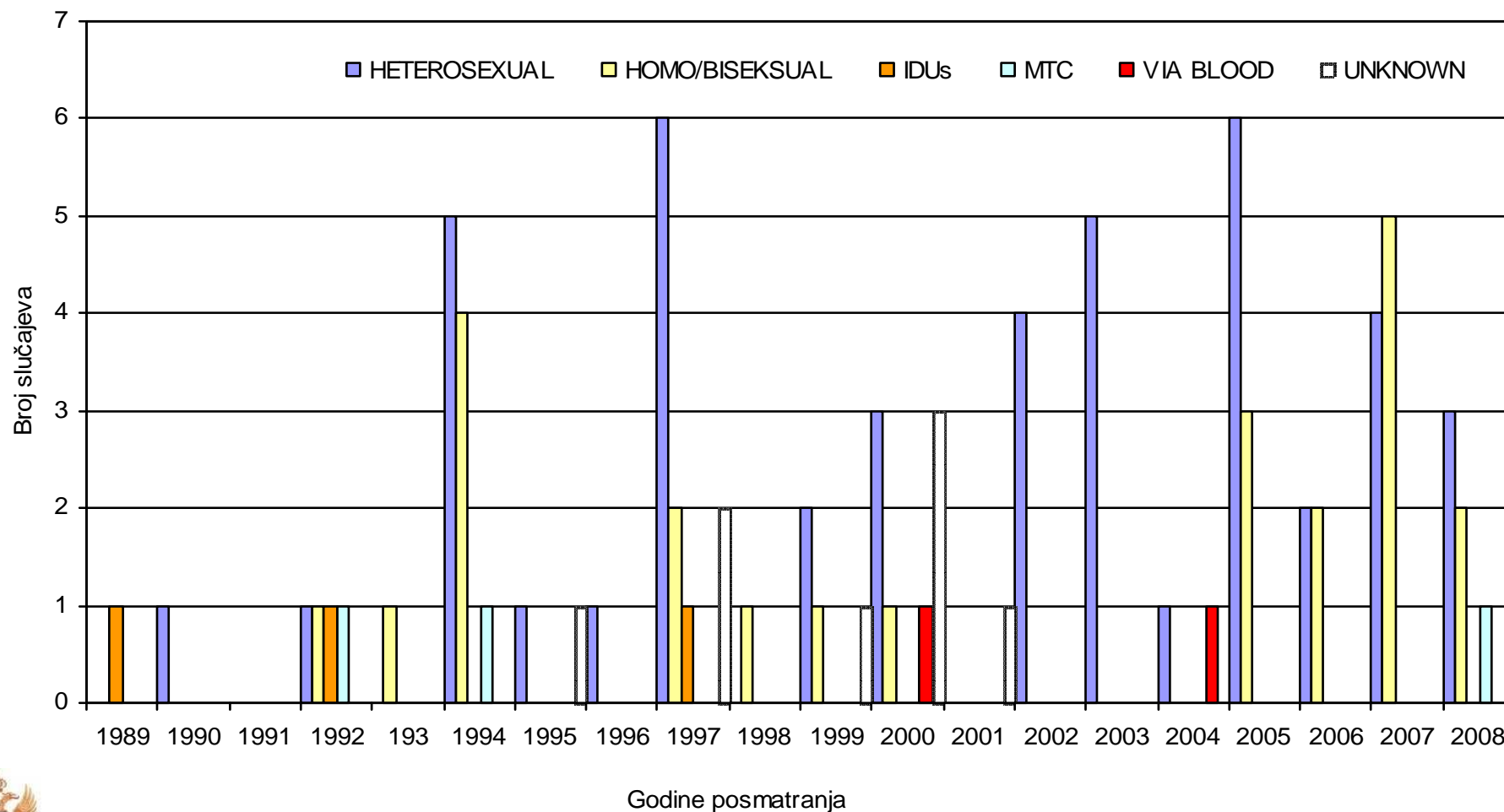
Distribucija u odnosu na način prenosa HIV-a

PUTEVI INFEKCIJE

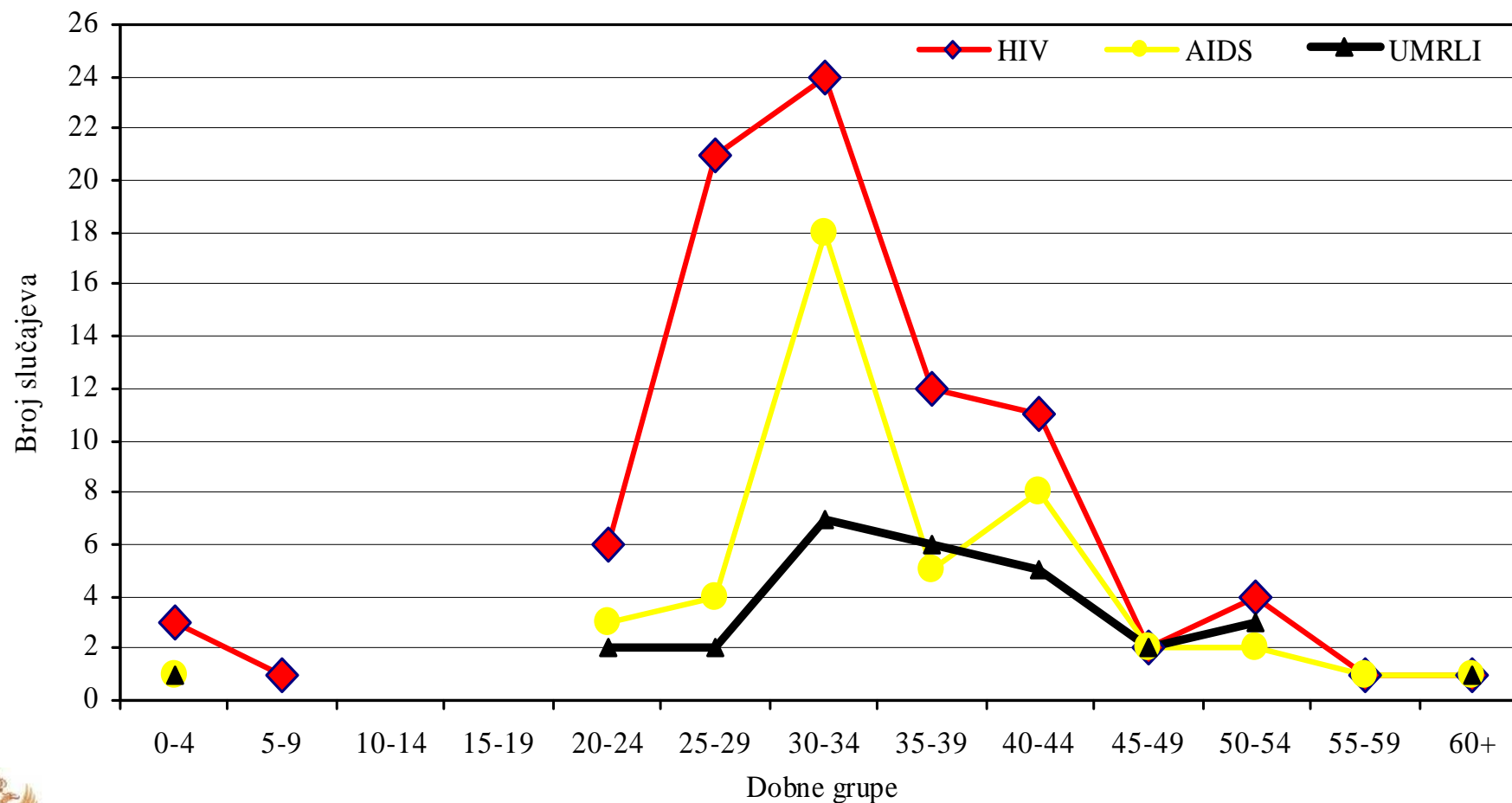
Crna Gora: HIV AIDS

Distribucija po godinama i načinu transmisije HIV-a
od 1989. do decembra 2008.

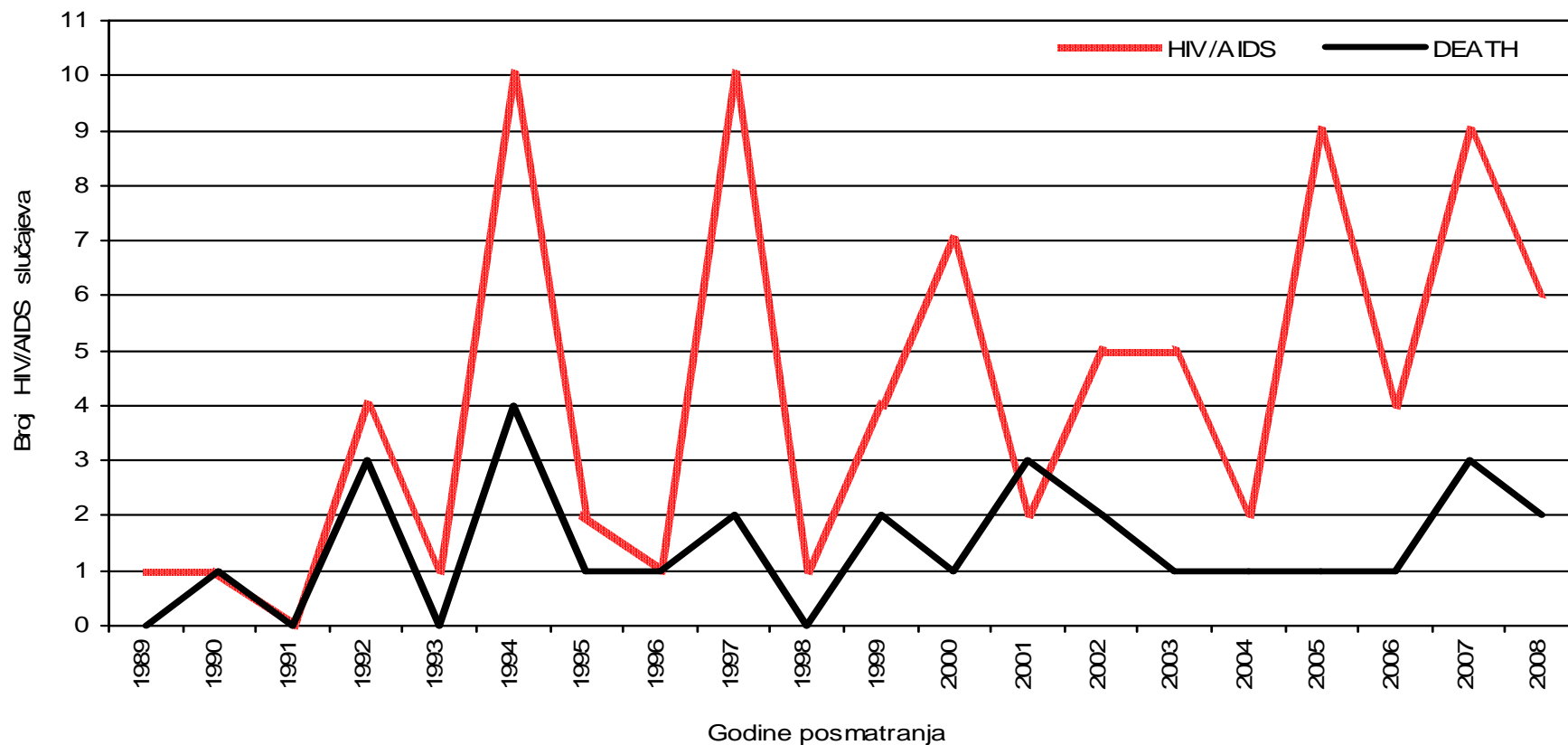
Crna Gora: HIV AIDS

Distribucija osoba sa HIV-om, AIDS-om i smrti od AIDS-a po dobi u vrijeme prijavljivanja

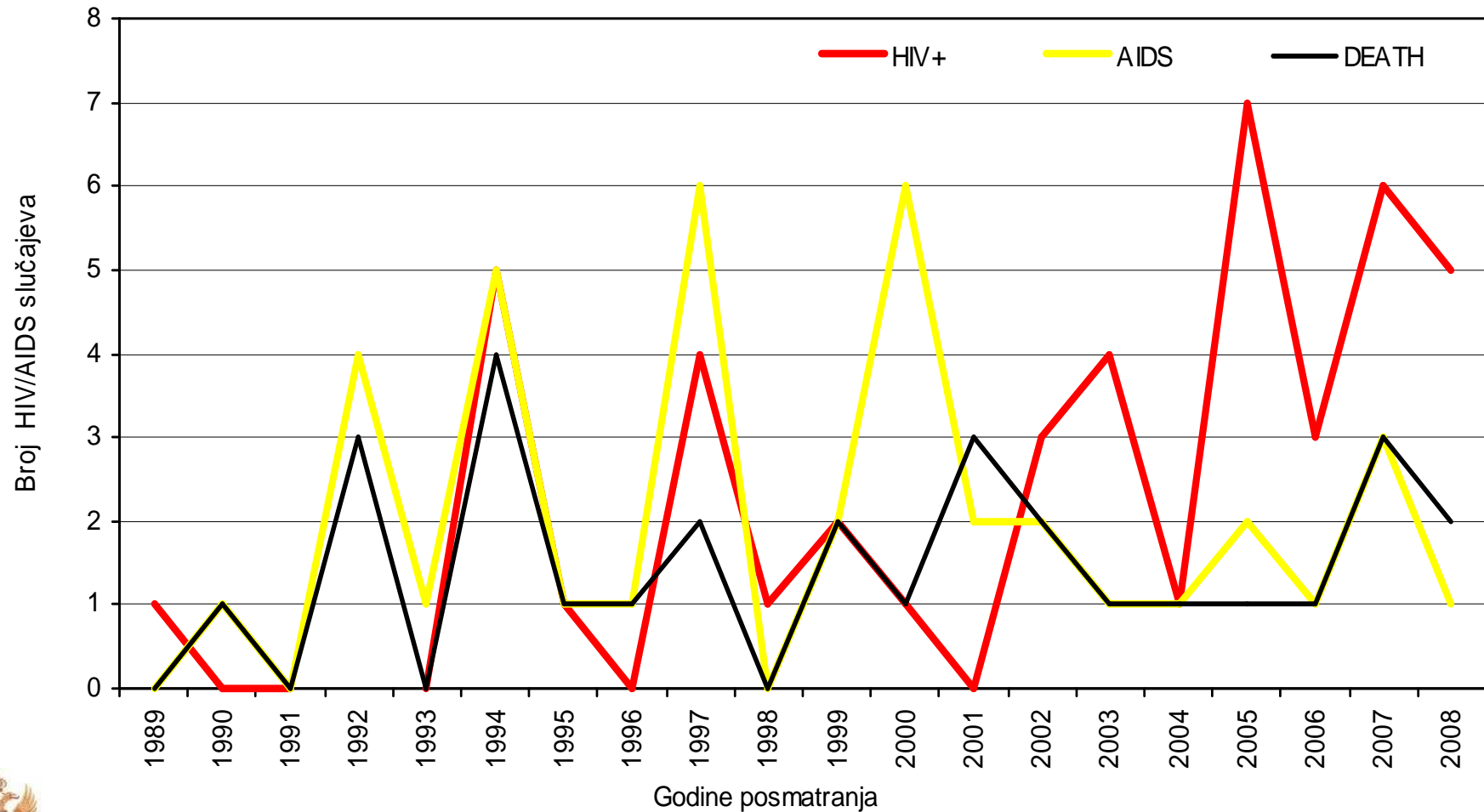
Crna Gora: HIV/AIDS

Distribucija osoba sa HIV-om/AIDS-om i smrti od AIDS-a
od 1989 – novembar 2008

Crna Gora: HIV/AIDS

Distribucija HIV +, AIDS i smrti od AIDS-a
od 1989 do decembra 2006

Crna Gora: HIV/AIDS

Geografska distribucija HIV/AIDS slučajeva u Crnoj Gori

Podgorica – 33%

Coast – 47%

Crna Gora: HIV AIDS

Ostvareni rezultati u 2008. godini

MLADI:

- Edukacija 11 NVO trenera
- Edukacija 15 vršnjačkih edukatora
- 670 radionica za mlade u 12 gradova a obuhvaćeno 20000 mladih
- Distribuirano 14000 IEC materijala, 16000 kondoma, 7824 posjete web sajtu „zdravlje mladih“ u sektoru NVO
- Distribucija 11808 kondoma u okviru savjetovališta u Domovima zdravlja, 3811 posjeta sajtu www.aidspg.org, i obavljeno 1982 telefonska poziva na info telefone Doma zdravlja PG. Izradjeno 10 panoa za promotivni materijal u Domu zdravlja
- Edukovano 80 nastavnika, pedagoga i psihologa prilikom testiranja priručnika o zdravim životnim stilovima. Na 230 časova 2206 učenika je pohađalo testiranje predmeta
- Edukovana 40 volentera CK Crne Gore za rad na čitavoj teritoriji CG
- 115 volonteraCK prisustvovalo radionici za mlade na temu „Dizanje svijesti medju mladima o HIV/AIDS“
- Priprema i izrada BCC (komunikaciona strategije za promjenu ponašanja) i akcionog plana za mlade u najvećem riziku
- Edukativna radionica za 30 zdravstvenih radnika o prijateljski nastrojenim zdravstvenim službama za mlade adolescente-YFHS

Crna Gora: HIV AIDS

Ostvareni rezultati u 2008. godini

POMORCI **I RADNICI U TURIZMU** **I UGOSTITELJSTVU:**

- 20 edukativnih treninga za 400 turističkih radnika i radnika u ugostiteljstvu kao i podjela informativnog edukativnog materijala
- Edukacija mladih pomoraca

ROMI

- Edukovano 70 iz RAE populacije na radionicama o prevenciji HIVa

ZATVORENICI

- Edukativni seminar za 60 učesnika Uprave policije, ZIKSa i Policijske akademije
- Distribucija i štampanje 3000 IEC materijala
- Grupna i individualna savjetovanja sa osudjenicima

Crna Gora: HIV AIDS

Ostvareni rezultati u 2008. godini

Intravenski korisnici groga

- Metadonski centar: broj klijenata 429, novih klijenata 40. Broj posjeta-8996 tokom kojih je obavljeno 2166 savjetnička sesija. U ovom centru radi jedan ljekar i dvije medicinske sestre
- Program razmjene špriceva i igala u Domu Zdravlja: Broj klijenata je 751, broj novih klijenata je 10. Tokom 739 posjete preuzeto je 3450, a predato 3490 igala. Na 14 punktova je predato 2275 špriceva, a 2330 izdato. Na ovim punktovima je podijeljeno 3456 kondoma.
- Program razmjene špriceva i igala na terenu NVO: Mapirane 14 lokacija, kontaktirano 138 intravenska korisnika droge. Distribuirano 6991 igla apreuzeto 3134. Čistih špriceva je distribuirano 4530, a preduzeto 2224 starih. Na terenu je distribuirano 6560 IEC materijala i 5487 kondoma.

Seksualni radnici/e

- Kontinuirani terenski rad sa pripadnicima ove populacije
- Ostvareno 360 kontakata, podijeljeno 4130 brošure, 12909 kondoma, 2364 lubrikanta, 2355 igle i 1467 šprica.
- Studijska posjeta terenskim NVO u Makedoniji
- Edukativni seminar za 60 učesnika Uprave policije, ZIKSa i Policijske akademije
- **Muškarci koji imaju seks sa muškarcima**
- Terenski rad - 50 direktnih kontakata
- Podijeljeno 885 brošura, 825 kondoma i 805 lubrikanta
- Štampan i distribuiran materijal o homofobiji i postavljen blog na web sajtu

Crna Gora: HIV AIDS

Ostvareni rezultati u 2008. godini

ZAŠTITA I PREVENCIJA U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA

- Edukovano 30 zdravstvenih radnika iz oblasti polno prenosivih infekcija u okviru Domova zdravlja
- Iz oblasti "Univerzalnih mjera zaštite" edukovana su 6 trenera i 384 zdravstvena radnika
- Štampano i distribuirano 4000 primjeraka priručnika o preporukama za prevenciju profesionalne izloženosti

BEZBJEDNA KRV

- Štampano 1500 primjeraka "HIV/AIDS vodiča za bezbjednu krv"
- Prezentacija vodiča za 50 ljekara i medicinska tehničara iz sva tri oblika zdravstvene zaštite
- Distribucija 200 primjeraka
- Obuhvaćena 30 zdravstvenih radnika u pogledu edukacije o sigurnoj krvi
- Realizovana 3 studijska putovanja
- Obuka 37 radnika u Centrima za transfuziologiju u Pg, Nk i CT u sklopu unapredjenja znanja zdravstvenih radnika u obezbjedjenju sigurne krvi
- Obuka 20 zdravstvenih radnika u pogledu uvodjenja kontrole kvaliteta uz učešće inostranog konsultanta

Crna Gora: HIV AIDS

Ostvareni rezultati u 2008. godini

STIGMA I DISKRIMINACIJA

- SMANJENJE ADMINISTRACIJE ZA OSOBE SA HIV/AIDS-om
- SEMINARI SA NOVINARIMA I ZA NOVINARE
- TRENINZI ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE
- TRENINZI ZA NVO
- TELEVIZIJSKE EMISIJE
- RADIO EMISIJE
- NOVINSKI ČLANCI
- ANGAŽMANI POZNATIH
- PRAVNA AKTA

Crna Gora: HIV AIDS

Ostvareni rezultati u 2008. godini

DIJAGNOSTIKA, LIJEČENJE I NJEGA OSOBA SA HIV/AIDS

- Trenutno je na terapiji 24 osobe
- U poslednjih 12 mjeseci ART je započeta kod 5 pacijenata
- Dijagnostika, praćenje i liječenje je obezbijedjeno od strane RFZO
- Elissa, Westernblot, PCR i CD4 testovi su obezbijeđeni na teritoriji Crne Gore
- Izgradnja stručnih kapaciteta u vodećim ustanovama van Crne Gore

TESTIRANJE

- Edukativni seminar za 25 zdravstvena profesionalca za rad u savjetovalištim za dobrovoljno i povjerljivo savjetovanje i testiranje
- Otvorena još tri savjetovališta u dom zdravlja Nikšić, Bijelo Polje i Pljevlja
- RTV promocija savjetovališta, akcija testiranja i savjetovanje poznatih ličnosti
- Postavljena 3 bilborda za promociju
- Broj klijenata u svim savjetovalištim je oko 250
- Podijeljeno je 1940 kondoma, 680 lubrikanata i 2150 brošura 4 HIV+ rezultata
- Savjetovanja sa osuđenima

Crna Gora: HIV AIDS

Ostvareni rezultati u 2008. godini

MONITORING I EVALUACIJA

- Uveden nadzor II generacije nad HIV-om
- Istraživanje medju mladima "Znanje, stavovi i ponašanja mladih u vezi sa HIV/AIDS". Istraživanje sprovedeno na reprezentativnom uzorku tokom 2007 godine medju 964 mlade osobe od 18-24 godine
- Bihevioralno istraživanje o informisanosti, stavovima, seksualnom ponašanju i stavovima turističkih radnika i radnika u ugostiteljstvu. Obuhvat 1021 ispitanika
- Bio-bihevioralno istraživanje o seksualnom ponašanju, nivou informisanosti i stavovima pomoraca u vezi sa HIV/AIDS i polno prenosivim informacijama. Obuhvat 870 ispitanika
- Bio-bihevioralno istraživanje medju IDU. Obuhvat 370 ispitanika
- Bio-bihevioralno istraživanje medju 134 ispitanice/ka uključene u seksualni rad
- Bihevioralno istraživanje medju mladim raseljenim licima RAE populacije u raseljeničkim kampovima. Obuhvat 288 ispitanika.

OSNAŽIVANJE

KAPACITETA I KOORDINACIJE

UNUTAR NACIONALNOG ODGOVORA NA HIV/AIDS

- 10 sastanaka Nacionalnog koordinirajućeg tijela
- Edukativni seminar o jačanju kapaciteta i koordinaciji sa internacionalnim konsulta za 16 učesnika
- Godišnji evaluacioni sastanak

Preuzmi Vođstvo

Na Svjetski dan borbe protiv AIDS-a pojedinci iz čitavog svijeta se okupljaju da preuzmu vođstvo u odgovoru na AIDS.

Svako od nas ima nešto jedinstveno čime može da doprinese - počev od suprotstavljanja stigmatizaciji i diskriminaciji pa do sopstvene edukacije o prevenciji HIV-a, od saznavanja sopstvenog statusa do upoznavanja sa obavezama koje su naši lideri preuzeli.

Stvari mogu da se promijene ako se i naš glas čuje. Zaustavimo AIDS. Održimo obećanje.

Više informacija na:
www.worldaidscampaign.org.

Nacionalna Komisija za AIDS

© 2008. Svi prava zadržana. Slike: AFP, Getty Images